RÄTTA SVAR

Delprov 1:ORD

1 C	11 C	21 E	1 D	11 C
2 E	12 A	22 E	2 E	12 D
3 E	13 A	23 A	3 A	13 A
4 B	14 E	24 C	4 B	14 D
5 B	15 C	25 C	5 A	15 B
6 B	16 B	26 E	6 E	16 C
7 E	17 B	27 D	7 C	17 D
8 C	18 A	28 C	8 E	18 E
9 A	19 D	29 C	9 E	19 C
10 D	20 A	30 C	10 A	20 C

Delprov 3:LÄS

1 B	7 A	13 A	19 B	25 B
2 B	8 A	14 B	20 A	26 B
3 A	9 B	15 B	21 A	27 A
4 A	10 B	16 B	22 B	28 A
5 B	11 B	17 A	23 B	29 A
6 A	12 A	18 A	24 A	30 B

Delprov 4:DTK

1 E	11 B
2 B	12 C
3 E	13 D
4 D	14 D
5 C	15 B
6 D	16 E
7 A	17 D
8 C	18 C
9 E	19 D
10 A	20 C

VÄND

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Högskoleprov 1979-04-21

SKOLÖVERSTYRELSEN

DELPROV 1: ORD

Anvisningar

Varje uppgift har överst ett ord understruket. Under det ordet står fem andra ord. Ett av orden **anger betydelsen** av det understrukna ordet eller **betyder ungefär samma sak** som det understrukna ordet.

Övningsexempel 1.

arg
A ilsken
B farlig
C ledsen
D olydig
E snuskig

Ilsken betyder ungefär samma sak som arg. Börja med att markera det rätta svaret i provhäftet. Därefter skriver du svaret på svarsblanketten. Om denna uppgift hade ingått i provet skulle du alltså ha skrivit så här på svarsblanketten

1	2	3
A		

Övningsexempel 2.

ryssja
A garnvinda
B fiskeredskap
C torkställning
D säng
E smideshärd

En ryssja är ett fiskeredskap. Fiskeredskap är svarsförslag B. Om uppgiften hade ingått i provet skulle du ha skrivit B på svarsblanketten.

1	2	3
A	B	

Skriv alla svar på svarsblanketten.
Skriv tydligt.
Om du inte kan lösa en uppgift bör du ändå besvara uppgiften genom att försöka bedöma vilket svarsförslag som verkar bäst eller rimligast. Inget poängavdrag sker om du svarar fel.

På nästa sida börjar provet som innehåller **30 uppgifter**

PROVTID: 15 minuter

VÄND INTE BLAD FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TI

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

1. armod

A tapperhet
B modlöshet
C fattigdom
D illvilja
E fromhet

2. ingress

A förebild
B förberedelse
C avbrott
D inblandning
E inledning

3. beklämd

A bunden
B skakad
C överlastad
D hänsynslös
E nedstämd

---

4. astigmatism

A talfel
B synfel
C hjärtfel
D blodsjukdom
E hudsjukdom

5. revidera

A avvärja
B granska
C förhandla
D återfå
E återställa

6. autentisk

A erfaren
B tillförlitlig
C fullständig
D välunderrättad
E betydande

---

7. konfession

A beslag
B förbund
C intrång
D godkännande
E bekännelse

8. driftig

A äventyrlig
B framfusig
C företagsam
D lössläppt
E inställsam

9. migration

A flyttning
B tudelning
C förminskning
D omställning
E utbrytning

---

10. koncis

A värdefull
B osäker
C underlig
D kortfattad
E tillspetsad

11. talja

A kabelrulle
B torkställning
C lyftanordning
D fläktapparat
E måttsticka

12. kurativ

A läkande
B lönande
C grundläggande
D bestraffande
E förnedrande

---

13. vansklig

A besvärlig
B fåfäng
C försiktig
D oförnuftig
E eländig

14. expropriera

A utföra
B bannlysa
C utnyttja
D belysa
E tvångsinlösa

15. klausul

A lagbok
B översikt
C förbehåll
D redogörelse
E dagordning

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

16. urbota

A försonlig
B ohjälplig
C sedvanlig
D återställd
E gammal

17. antagonism

A förutsättning
B motsättning
C ohederlighet
D misslyckande
E frånvaro

18. mjärde

A fiskeredskap
B kartställ
C utställningsskåp
D skjutvapen
E vägbeläggning

---

19. förstulen

A förstående
B farlig
C drömmande
D hemlighetsfull
E stum

20. segregera

A åtskilja
B avlagra
C avsluta
D anlita
E fräta

21. pur

A dov
B trist
C rosig
D glad
E ren

---

22. estimera

A anlägga
B fördröja
C utträda
D återbetala
E värdera

23. vederhäftig

A pålitlig
B motstridig
C allvarlig
D hämndlysten
E upprörd

24. substitut

A inrättning
B avspärrning
C ersättning
D åtagande
E avgörande

---

25. tillmäta

A tillsända
B tillgodose
C tillerkänna
D tillåta
E tillföra

26. besticka

A irritera
B överdriva
C uppskjuta
D såra
E muta

27. adept

A släkting
B delägare
C vän
D lärjunge
E fånge

---

28. arkipelag

A fornfynd
B byggnadskonst
C ögrupp
D polaris
E havsbotten

29. retorik

A storsinthet
B smakfullhet
C vältalighet
D uthållighet
E avhållsamhet

30. favör

A bedrift
B måtta
C förmån
D avsikt
E samtycke

PROVET ÄR SLUT. OM DU HAR TID ÖVER,

KONTROLLERA DINA SVAR.

7911

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

SKOLÖVERSTYRELSEN

DELPROV 2: NOG

Anvisningar

Varje uppgift inleds med att **en fråga ställs.** Därefter följer två påståenden, (1) och (2), som innehåller olika slags information. Uppgiften är att avgöra hur mycket information som behövs för att besvara frågan. Uppgifterna besvaras genom att du anger vilket eller vilka av påståendena du behöver använda. Undersök noggrant de olika svarsförslagen innan du besvarar uppgiften.

Vi börjar med ett övningsexempel:

Hur många 10 mm tjocka brödskivor får man från limpan?

(1) Med en skärmaskin inställd på 15 mm tjocklek skulle man få 22 lika tjocka skivor.

(2) Limpan är 33 cm lång.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E **ej** genom de båda påståendena

Svarsförslagens innebörd

A **i (1) men ej i (2)** = Den information som ges i (1) är tillräcklig. Enbart informationen i (2) räcker inte till.

B **i (2) men ej i (1)** = Den information som ges i (2) är tillräcklig. Enbart informationen i (1) räcker inte till.

C **i (1) tillsammans med (2)** = För att få tillräcklig information måste man använda både påstående (1) och (2). Enbart (1) eller enbart (2) ger ej tillräcklig information.

D **i (1) och (2) var för sig** = Antingen (1) eller (2) kan användas, eftersom båda var för sig innehåller tillräckligt mycket information.

E **ej genom de båda påståendena** = Inte ens genom att utnyttja både (1) och (2) kan man få tillräcklig information.

Informationen i (1) räcker för att besvara frågan. Informationen i (2) är också tillräcklig. Svarsförslag D är alltså rätt. Om uppgiften hade ingått i provet skulle du ha skrivit så här på svarsblanketten.

1	2	3
D		

Skriv alla svar på svarsblanketten. Skriv tydligt.
Om du inte kan lösa en uppgift bör du ändå besvara uppgiften genom att försöka bedöma vilket svarsförslag som verkar bäst eller rimligast. Inget poängavdrag sker om du svarar fel.

På nästa sida börjar provet som innehåller **20 uppgifter.**

PROVTID: 40 minuter.

VÄND INTE BLAD FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TI

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

1. Hur många kilo potatis fanns det i lagret?

(1) Om först hälften och sedan ytterligare 300 kg såldes, skulle 4 200 kg finnas kvar.

(2) Om 25 procent av lagret såldes skulle 6 750 kg finnas kvar.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

2. Statsskulden består av obligationer, skattkammarväxlar samt övrig upplåning. Hur stor var statsskulden 1972?

(1) Statsskulden ökade med 50 procent mellan 1967 och 1972.

(2) Skattkammarväxlarnas del av statsskulden ökade med 10 procent mellan 1967 och 1972 och uppgick då till 5 miljarder kronor.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

3. Ett parti färdig gräsmatta skall rullas ut. Hur stor är gräsmattans area?

(1) Partiet kan läggas i en kvadrat med omkretsen 60 m.

(2) Partiet kan läggas i en rektangel med omkretsen 65 m.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

4. År 1966 var antalet legala aborter i Sverige 7 254. Hur många procent ökade antalet legala aborter i Sverige mellan 1966 och 1974?

(1) Med 1974 som basår (index=100), blir indextalet 53 för 1970.

(2) Indextalet 1974 blir 419 med 1966 som basår (index=100).

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

5. Hur lång är sträckan?

(1) Anders stegar sträckan och behöver 100 steg. Erik, vars steglängd är 0,75 meter, använder 120 steg för samma sträcka.

(2) För att stega 450 meter behöver Erik gå 100 steg fler än Anders.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

6. Ett företag har 10 anställda. Hur stor var genomsnittslönen för dessa?

(1) Fem hade mindre lön än 4 800 kronor/månad. Genomsnittslönen för de andra fem var 6 200 kronor.

(2) Den lägst avlönade hade 3 900 kronor/månad. Den som tjänade mest hade 8 200 kronor/månad.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

7. Ett brev skall sändas som flygpost till USA. Hur mycket kostar portot?

(1) Brevet väger 20 gram. Tilläggsavgiften för flygbefordran till USA är 25 öre per viktsats om 5 gram.

(2) Utan flygbefordran är det vanliga portot för ett brev som väger 20 gram, 1,70 kr om brevet skall skickas till USA.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

8. Vilken biltäthet har landet (antal bilar per 1 000 innevånare)?

(1) Av personerna med årsinkomst av 40 000 kr eller mer har 90 procent bil.

(2) Av personerna med årsinkomst under 40 000 kr har 30 procent bil.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

9. Ett jetplan och ett propellerplan flyger samma sträcka utan mellanlandning. Hur lång är flygsträckan?

(1) Skillnaden i flygtid för de två planen är 48 minuter.

(2) Jetplanets fart är dubbelt så stor som propellerplanets.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

10. Två armbandsur går fel. Det ena uret går lika mycket före som det andra går efter. Hur mycket är klockan när kontrollen görs?

(1) Medelvärdet av den tid de båda uren visar är 17.02.

(2) Ett av uren visar 17.05.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

11. Tre tärningar kastas. Vad visar tärningarna var för sig?

(1) Alla tärningarna visar olika.

(2) Summan av prickarna på alla tärningarna blir 7.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

FO

7912

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

12. ABCD är en kvadrat och E är mittpunkten på sträckan AB. Hur stor är den streckade arean?

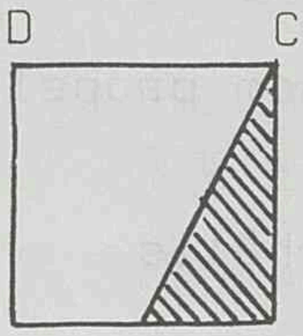

(1) AE är 5 cm.

(2) Kvadratens area är 100 cm^2.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

13. Mängdrabatt erbjuds för en vara. Hur stor är rabatten i procent?

(1) I annonsen för varan heter det "Ta 5, betala för 4".

(2) Det rabatterade priset är 20 kronor lägre än det ordinarie priset.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

14. En fabrik tillverkar fiskkonserver. Hur många ton råvara (färsk fisk) behövs för att täcka ett års produktion?

(1) 80 procent av råvaran tillvaratas. Spillet blir 55 ton per år.

(2) Totala årsproduktionen innehåller 220 ton fisk. En femtedel av råvaran kan inte tillvaratas.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

15. I en volleybollmatch pågår avgörande set mellan Hedby och Alba. Vilken är poängställningen?

(1) Om Hedby gör dubbelt så många poäng som Alba, så vinner Alba med 15-12.

(2) Om Hedby gör 3 poäng och Alba 2 poäng så vinner Alba med 15-11.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

16. En kund köper en rakhyvel och tre likadana blad. Vad kostar rakdonen tillsammans?

(1) Hyveln kostar 4 gånger så mycket som ett blad.

(2) Hyveln kostar 90 öre mer än de tre bladen tillsammans.

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

FOR

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

14. En fabrik tillverkar fiskkonserver. Hur många ton råvara (färsk fisk) behövs för att täcka ett års produktion?

(1) 80 procent av råvaran tillvaratas. Spillet blir 55 ton per år.

(2) Totala årsproduktionen innehåller 220 ton fisk. En femtedel av råvaran kan inte tillvaratas.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

15. I en volleybollmatch pågår avgörande set mellan Hedby och Alba. Vilken är poängställningen?

(1) Om Hedby gör dubbelt så många poäng som Alba, så vinner Alba med 15-12.

(2) Om Hedby gör 3 poäng och Alba 2 poäng så vinner Alba med 15-11.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

16. En kund köper en rakhyvel och tre likadana blad. Vad kostar rakdonen tillsammans?

(1) Hyveln kostar 4 gånger så mycket som ett blad.

(2) Hyveln kostar 90 öre mer än de tre bladen tillsammans.

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

FOR

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

17. Hur stor var arbetsgivarens totala lönekostnad?

(1) Förutom de kontanta löner som betalades ut till de anställda, betalade arbetsgivaren 39 procent av kontantlönerna till sociala avgifter, arbetsgivaravgifter och dylikt. Detta lönekostnadspåslag uppgick till 78 000 kronor.

(2) Kontantlönerna uppgick till 200 000 kronor. Arbetsgivarens totala lönekostnad var 139 procent av kontantlönerna.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

18. En ost innehåller håligheter. Hur stor är håligheternas sammanlagda volym?

(1) Osten, som är rund, väger 3,6 kg.

(2) Osten skulle ha vägt 1,8 kg mer om den saknat håligheter.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

19. Ett sommarställe består av ett fritidshus på en tomt. Hur stort är totala taxeringsvärdet för sommarstället?

(1) Taxeringsvärdet för huset är 2,5 gånger så stort som taxeringsvärdet för tomten.

(2) Taxeringsvärdet för huset är 15 000 kronor högre än taxeringsvärdet för tomten.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

20. Telefonkostnaderna består av fasta kvartalsavgifter samt kostnader per samtalsmarkering. Hur stor var kvartalsavgiften ett visst år, när såväl kvartalsavgiften som markeringsavgiften var oförändrad hela året?

(1) Telefonkostnaderna under 3:e kvartalet med 360 samtalsmarkeringar var 82 kronor och 40 öre.

(2) Telefonkostnaderna för 4:e kvartalet med 530 samtalsmarkeringar var 106 kronor och 20 öre.

Tillräcklig information för lösningen erhålls

A i (1) men ej i (2)
B i (2) men ej i (1)
C i (1) tillsammans med (2)
D i (1) och (2) var för sig
E ej genom de båda påståendena

PROVET ÄR SLUT. OM DU HAR TID ÖVER, GÅ TILLBAKA OCH KONTROLLERA DINA SVAR.

7912

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Högskoleprov 1979-04-21

SKOLÖVERSTYRELSEN

DELPROV 3: LÄS

Anvisningar

Detta prov omfattar 5 olika texter från skilda ämnesområden. Texterna är skrivna av olika författare och är ibland bearbetade för att passa i ett prov. Till varje text hör ett antal påståenden eller slutsatser som gäller texten.

Gå igenom texterna med tillhörande påståenden och försök avgöra vilka av påståendena som är "riktiga" respektive "felaktiga". Ett påstående som till innehållet överensstämmer med texten betecknas som "riktigt". Ett påstående som inte överensstämmer med texten eller vars innehåll inte framgår av texten betecknas som "felaktigt".

OBSERVERA ATT ALLA UPPGIFTER SKALL BESVARAS UTIFRÅN TEXTEN

Övningsexempel

Text

Softboll spelas på en kvadratisk plan. I fyrkantens hörn är s k bon placerade. Ett av dessa kallas "hembo" och de övriga kallas i tur och ordning bo nr ett, två och tre. Den som slår bollen står i hemboet och skall slå ut bollen i riktning mellan 1:a och 3:e boet.

Övningsuppgift

Enligt texten måste bollen slås ut inom en sektor med 90-graders vinkel.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

Påståendet överensstämmer med texten. Om uppgiften hade ingått i provet skulle du ha skrivit A på svarsblanketten.

Skriv alla svar på svarsblanketten.
Skriv tydligt.
Om du inte kan lösa en uppgift bör du ändå besvara uppgiften genom att försöka bedöma vilket svarsförslag som verkar bäst eller rimligast. Inget poängavdrag sker om du svarar fel.

På nästa sida börjar provet som innehåller 5 texter och 30 uppgifter

PROVTID: 50 minuter

VÄND INTE BLAD FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER

7913

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Försäkringar

Människor som är långvarigt sjuka och arbetsoförmögna har små möjligheter att påverka sin ekonomiska situation - de kan inte strejka, extraknäcka eller vidareutbilda sig. Vilken trygghet ger samhället och försäkringsbolagen de svenska medborgarna? De kan före sin sjukdom ha skaffat sig en försäkring mot inkomstförlusterna vid långvarig sjukdom, men de blir nästan alltid lurade på en stor del av detta skydd. Ett exempel: Föräldrarna till ett nyfött barn skaffar en barnsjukpensionsförsäkring, för att barnet inte skall behöva leva i ekonomisk misär om det blir långvarigt sjukt t ex genom en invalidiserande olyckshändelse. Barnsjukpensionsförsäkringen har därmed till uppgift att täcka en av de största luckorna i det svenska socialförsäkringssystemet. Antag att försäkringen skall ge barnet 10 000 kr per år i sjukpension, och att dagens inflation (6,5 %) fortsätter i samma takt. Vad barnet då i realiteten får ut är 2 800 kr per år vid 20 års ålder och 800 kr vid 40 års ålder samt 230 kr per år vid 60 års ålder. Det betyder, att med tiden blir försäkringen nästan värdelös! Anledningen till detta är, att barnsjukpensionsförsäkringar i allmänhet inte på något sätt är skyddade mot inflationen.

Det är inte bara barn som kan få viss ekonomisk trygghet genom en lång sjukförsäkring. För äldre, pensionerade människor, som inte har någon sjukförsäkring, innebär ATP, allmän tjänstepension, en drastisk standardsänkning. ATP ger nämligen bara ett 60 % skydd mot inkomstbortfall. Många människor står dessutom fortfarande utanför ATP.

Den sjukförsäkring man tecknar kan antingen sakna inflationsskydd eller också ha ett inflationsskydd maximerat till 4 % per år. Detta innebär, att den som vid 25 års ålder skaffar ett försäkringsskydd på 10 000 per år i reella tal får ut 6 100 kr vid 45 års ålder. Utan inflationsskydd blir summan endast 2 800 kr per år.

Inte heller löser man problemet genom att höja gränsen för indexskydd från 4 till 6,5 %. Danmark hade under 1973 en inflation på 12 % per år och Grekland 38 % för att ta några exempel. Ett indexskydd på 5-6 % är då inte mycket värt.

Ett minimikrav borde vara, att sjukförsäkringarna ger ett fullgott skydd mot inflationen på samma sätt som ATP. Det nuvarande systemet är ett moraliskt bedrägeri. Försäkringsbolagen har ingen ekonomisk möjlighet att lova ett obegränsat inflationsskydd. Staten måste i stället inrätta indexreglerade obligationer enbart avsedda för försäkringsbolag för att ge säkerhet åt långa sjukförsäkringar.

Det borde således vara förbjudet för försäkringsbolagen att sälja sjukförsäkringar utan fullständigt indexskydd. Även gamla sju
i kraft borde genom lag göras inflationsskyddade.

(Jacob Palme, Dagens Nyheter 31-12 1973.)

7913

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Uppgifter till texten "Försäkringar"

1. På grund av olika hög inflation var det år 1973 fördelaktigare att teckna en barnpensionsförsäkring i Danmark än i Sverige.

   A RIKTIGT
   B FELAKTIGT

2. Av samma anledning som sjukförsäkringarna ger ATP ett försämrat skydd mot inkomstbortfall i tider med hög inflation.

   A RIKTIGT
   B FELAKTIGT

3. Författaren står inte främmande för att man genom lagstiftning skulle ge alla sjukförsäkringar inflationsskydd.

   A RIKTIGT
   B FELAKTIGT

4. Försäkringsbolagen saknar möjligheter att ge ett fullgott skydd mot försämringar av penningvärdet.

   A RIKTIGT
   B FELAKTIGT

5. Författaren föreslår att alla försäkringstagare borde erbjudas statliga indexreglerade obligationer som ekonomiskt skydd vid exempelvis en invalidiserande olycka.

   A RIKTIGT
   B FELAKTIGT

6. Författaren anser att sjukförsäkringar har en funktion att fylla i dagens Sverige.

   A RIKTIGT
   B FELAKTIGT

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Att vara barn förr

I det förindustriella samhället var familjen den naturliga produktionsenheten. I familjens gemensamma arbete deltog även barnen. Från koltåldern deltog dė i produktionen, övergick med växande ålder och mognad från enklare sysslor till alltmer ansvarsfulla: passa elden, se till smådjuren, gå i vall. Leken hade här en naturlig funktion som imitation av de vuxnas sysslor, vilka barnen inom kort skulle ta över, en förberedelse för det vuxna livet. Barnen visste sin plats, de fyllde en viktig funktion eftersom de, om jordens storlek så krävde, behövdes som ett tillskott till arbetsstyrkan. Överhuvudtaget framstår barndomen i det förindustriella västeuropeiska samhället knappast som den parentes i individens livscykel, som den senare kom att utgöra.

Läser vi memoarer från 1500- och 1600-talen ter sig inte barnens tillvaro som en värld av oansvarighet och upptåg. Tittar vi på målningar från samma tid går det ofta inte att annat än genom storleken skilja barnen från de vuxna: de har samma kläder, samma gester, samma uttryck i sina allvarsamma ansikten. Förhållandet har institutionell karaktär: i England var det fram till 1700-talet möjligt att döma och straffa barn från 7 års ålder; det vanliga straffet för snatteri var hängning. Barndomen är, kan man säga, ett sent begrepp i historien.

I och med industrialiseringen genomgick den genom århundraden stabila familjetypen genomgripande förändringar. Vid sidan av det agrara självhushållet växer andra typer av familjer fram. Inom de spirande lönearbetande samhällsskikten, liksom bland företagare utanför hantverket, blev familjen efterhand inte centrum för produktion utan endast för konsumtion och reproduktion.

I den borgerliga familjen förväntades barnen inte ta del i något gemensamt arbete, eftersom sådant inte förekom. Samtidigt måste de, dvs pojkarna, förberedas för en kommande ansvarsfull post i samhället på vilken de förväntades kunna fatta självständiga beslut. I denna period av förberedelse, kännetecknad av på samma gång total oansvarighet inför det produktiva livet och lika total ansvarighet inför den egna utvecklingen, ligger det moderna barnbegreppets grundläggande karakteristika. Och denna period var noga avgränsad från vuxenvärldens mysterier; gränsen utgjordes av inträdet i arbetslivet som samtidigt markerade uttåget ur sommarhagen. Barndomen betraktades som en tid av lek och stoj, som emellertid i realiteten var en lek på de vuxnas villkor, en lek med en bestämd riktning och en icke uttalad avsikt. Barnen var kungar i en värld vars grundläggande villkor satts av de vuxna och vars hela karaktär bestämdes av förberedelsen för det plötsliga inhoppet i vuxenvärlden. I den borgerlighet som växte fram var barnen barn fram till dess att uppfostran och studier tvärt tog slut, därefter förväntades de bli vuxna över en dag.

En filosof som tydligare än någon annan uttrycker familjens förändring är Jean Jacques Rosseau, som var verksam under andra hälften av 1700-talet. För Rosseau var familjen ett hem och ett hemliv med kvinnan som ömsint maka och mor i centrum. I detta moderscentrerade hemliv formas det nya barnet i fullständig avskildhet från samhället. Arbetslivet existerar bara som illustrationsobjekt till barnets studier. Friheten är total, liksom maktlösheten; "ge barnet större frihet och mindre makt" är det råd som Rosseau ger blivande föräldrar.

Så tecknas bilden av den familjetyp som skulle bli bestående i bortemot tvåhundra år, en familj som vilar på den yrkesarbetande fadern, den ömsinta hemmafrun, det isolerade barnet och den tillfälliga känslan.

(Ronny Ambjörnsson, Familjen - vems idé var det? Forskn

7913

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Uppgifter till texten "Att vara barn förr"

7. I ett samhälle uppbyggt efter Rousseaus ideer har barnen ingen uppgift i produktionen.

   A RIKTIGT
   B FELAKTIGT

8. När det förindustriella samhället övergick i det industriella kom det produktionsansvar som tidigare vilat på hela familjen att läggas på en enda familjemedlem.

   A RIKTIGT
   B FELAKTIGT

9. I det västeuropeiska samhället har man genom tiderna ansett barndomen avslutad i och med att barnet tagit del i produktionen.

   A RIKTIGT
   B FELAKTIGT

10. I fråga om ansvar och produktionsresultat ställde man i det förindustriella samhället lika stora krav på barnen som på de vuxna.

    A RIKTIGT
    B FELAKTIGT

11. Det var först när barn inte längre deltog i produktionen som deras uppfostran kom att inriktas på förberedelsen för vuxenrollen.

    A RIKTIGT
    B FELAKTIGT

12. Till skillnad från barnen i den borgerliga familjen växte barnen i det förindustriella samhället upp i sin blivande arbetsmiljö.

    A RIKTIGT
    B FELAKTIGT

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Bakterier

Det finns tillfredsställande bevis för förekomsten av levande bakterier i stort antal på havsbottnens största djup, på omkring 10 000 meter eller mer. Undersökningar med mikroskop och speciella kemiska prov har avslöjat att bakterierna från djuphavets botten samtliga är andra arter än de på mindre djup.

Bakteriers närvaro på alla djup i havet, liksom deras fysiologiska aktivitet, kan bidra till att klargöra många kemiska och biologiska förhållanden, och ytterligare studier över dessa förunderliga organismer, som lever under höga tryck och låga temperaturer, kan kanske berätta betydelsefulla ting för oss om livets mysterium.

Trots sin ringa storlek utgör bakterierna en ansenlig del av havets levande *protoplasma*[1]. Man har beräknat mängden av animaliskt liv på bottnen av djuphavet till 1 gram per kvadratmeter. Den översta centimetern av bottenavlagringarna innehåller troligen från 0,1 till 0,01 gram levande bakterier per kvadratmeter - kanske upp till 1 gram per kvadratmeter på vissa ställen. När man tänker på att bakterier i vattnet utgör en rad djurarters föda, kan man härav sluta sig till att bakterier måste spela en mycket betydande roll som föda för djuphavets djur.

Men varifrån får bakterierna sin föda? I motsats till djur kan bakterierna tillgodogöra sig upplösta *organiska*[2] ämnen, och de stora djupens förråd härav förnyas ständigt genom vattenmassornas rörelser. Det organiska ämnet är ursprungligen bildat av planktonalger i närheten av oceanernas yta. Då bakterierna är tämligen effektiva, *assimilerar*[3] de 30 - 40 procent av de organiska föreningarnas kolinnehåll, medan resten utnyttjas som energikälla. Några få speciella bakterier kan bilda organiska ämnen av *mineralämnen*.[4] Koldioxid ger dem det nödvändiga kolet, och ämnen som ammoniak, nitrit, sulfid, molekylärt väte, eller metan, tjänar som energikällor.

Man kan alltså säga att bakteriernas ämnesbyte påverkar den kemiska sammansättningen av havsvattnet och bottnens avlagringar. I själva verket angrips alla slags organiska föreningar av bakterierna och då bildas koldioxid, ammoniak, sulfat, fosfat och andra växtnäringsämnen. Några arter upptar kväve, andra omvandlar ammoniak till nitrit. Detta ämne kan vidare oxideras till nitrat. I stillastående bassänger kan bakterier medverka till att avlägsna syre från vattnet och till produktionen av svavelväte.

---

1) Substans, som omger cellkärnan i en växt- eller djurcell.
2) Ämnen, som innehåller kol och som tillverkats av levande organismer.
3) Tillgodogör sig.
4) Beståndsdelar av jordskorpan, vanligen bestående
   bildats genom naturprocesser.

(Bakterier under tusen atmosfärers tryck. Prof. C1
Värld och vetande nr 1, 1954.) 7913

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Uppgifter till texten "Bakterier"

13. Texten handlar till stor del om kemiska processer i havet där bakterierna spelar en aktiv roll.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

14. Enligt texten är bakterier att betrakta som djur.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

15. Den högsta koncentrationen av bakterier i havet finns i bottenavlagringarnas översta del.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

16. Bakteriernas föda kommer i mycket liten utsträckning från havets övre skikt.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

17. Många bakterier omvandlar organiska ämnen till mineral-ämnen, andra gör tvärtom.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

18. Bakterier medverkar till bildandet av olika växtnärings-ämnen.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Slöjd som näring

I gamla tider, före industrialismen, talade man givetvis aldrig om hemslöjd, därför att hemslöjd och hantverk var så självklart förknippade med den egna tillvaron, och därför att de var de enda tillverkningssätt man kände till. I historiska framställningar brukar det heta att hemslöjden i inskränkt bemärkelse, husbehovsslöjden, ända sedan självhushållets tid haft till syfte att tillfredsställa de egna behoven. Formuleringen leder lätt till föreställningen att denna husbehovsslöjd uteslutande skulle ha stått i den krassa eller torftiga nyttans tjänst. Detta är inte helt riktigt. Visst finns det bland bevarade gamla vävnader släta och kärva ting, konstlöst förfärdigade för att på enklaste sätt tjäna ett praktiskt ändamål, men den genuina hemslöjdens formvärld vittnar också om att vävandet varit lustbetonat, att det i tillverkningsmödan funnits spelrum för fantasi och ingivelse och att bundenheten vid en självklar tradition inte uteslutit upplevelsen av det lyckliga skapandet för dess egen skull. Vad vi idag kallar hemslöjd är visserligen i många avseenden någonting annat än självhushållets husbehovsslöjd, men man vill gärna tro att det i djupaste mening gemensamma för hemslöjd i alla tider varit att den också givit och ger utlopp för ett skaparbehov.

Med stigande materiell standard och kulturell utveckling fick husbehovsslöjden lämna rum för byteshushållning. Därmed kom den egentliga hemslöjden att utvidgas till att även omfatta näringsslöjd, det vill säga tillverkning i hemmen av varor utöver de egna behoven och avsedda för försäljning. Karakteristiskt för hemslöjden är att allt arbete utförs i hemmet som bisysselsättning till den egentliga näringskällan. Denna var ursprungligen jordbruk men får idag givetvis sökas inom ett brett yrkesregister. Ur hemslöjden utvecklades sedan hantverket, som hade sin storhetsperiod under skråtiden. Skråväsendet gav visserligen sina medlemmar en monopolställning, som kunde missbrukas, men det bidrog samtidigt till att vidmakthålla och utveckla yrkesskickligheten.

Tidigare och i större utsträckning än inom något annat yrkesområde vann det i utlandet redan under medeltiden tillämpade förlagssystemet insteg också i svensk textiltillverkning. Grundprincipen för detta var att underlätta varuproduktionen med stöd av en effektiv inköps- och avsättningsorganisation. Förlag var detsamma som förskott, kredit. Förläggaren fungerade som ekonomisk mellanhand mellan hantverkaren eller hemarbetaren och marknaden. Han finansierade rörelsen och mottog de färdiga varorna i utbyte. På så sätt besparades tillverkaren avsättningsbekymren, samtidigt som förläggaren givetvis inhöstade eventuell försäljningsvinst. Under finansiell ledning av förläggare utformades i vissa trakter bygdebefolkningens näringsslöjd till en omfatt
betydelse fram till 1800-talets slut.
(Ulf Hård af Segerstad, Modern svensk textilko

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Uppgifter till texten "Slöjd som näring"

19. Det svenska förlagssystemet spred sig till utlandet redan under medeltiden.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

20. Hemslöjd förekom även under byteshushållningens tid.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

21. Husbehovs- och näringsslöjd räknas båda som hemslöjd, fastän husbehovsslöjden är äldre.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

22. Enligt texten medförde skråväsendet att husbehovsslöjden trängdes tillbaka.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

23. Konstnärlig utsmyckning av bruksföremål växte fram i och med att alstren började bli handelsvaror.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

24. Inom förlagssystemet tillverkade hemslöjdarna varor vars försäljning redan var ordnad.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Öppen vård

Under senare år har den öppna vården utanför sjukhus prioriterats vid fördelningen av tillgängliga personella och materiella resurser inom hälso- och sjukvårdssektorn och en fortsatt utveckling i denna riktning är att vänta.

Verksamhetens totala omfattning påverkas självfallet i hög grad av den ekonomiska medelstilldelningen för hälso- och sjukvårdande ändamål. Tillgången på personal kan emellertid också sätta gränser för utbyggnadsmöjligheterna. För att få en uppfattning om den möjliga verksamhetsvolymen i öppen vård under den närmaste tioårsperioden kan det därför vara motiverat att försöka belysa vilka eventuella personella restriktioner, som kan beräknas föreligga.

Läkarantalet som en dimensionerande och verksamhetsstyrande faktor är av speciellt intresse i detta sammanhang. Antalet heltidsarbetande läkare beräknas under 1970-talet öka från 9 700 till 18 400. I räkneexemplets form har det möjliga utrymmet för öppenvårdsinsatser under samma tid beräknats öka från ungefär 3 500 till 8 400 heltidsarbetande läkare varav 7 000 i offentlig tjänst, 1 000 privatpraktiker och 400 inom enskild företagshälsovård.

Under förutsättning att en heltidsarbetande läkare vid den aktuella tidpunkten har en genomsnittlig årsarbetstid av i runt tal 1 700 timmar ger detta för 8 400 läkare totalt 14,3 miljoner timmar. Den genomsnittliga läkartiden för öppen vård per invånare och år blir därvid 1 timme och 40 minuter. Med en kapacitet av i runt tal 4 000 besök per läkare och år skulle den angivna öppenvårdsinsatsen motsvara en sammanlagd prestationsvolym av fyra besök per invånare och år vid samma tidpunkt.

En översiktlig bedömning av tillgången på annan sjukvårdspersonal tyder inte på att denna skulle sätta snävare gränser för utbyggnadsmöjligheterna. Siffermässiga beräkningar av detta slag får självfallet inte pressas alltför hårt. De kan dock ge en viss belysning av det expansionsutrymme på den personella sidan, som kan komma att föreligga under de närmaste åren.

(Börje Johansson,Spri informerar nr 7, 1972)

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

Uppgifter till texten "Öppen vård"

25. Det är inte de ekonomiska resurserna utan personalbrist som på kort sikt kan komma att bromsa sjukvårdens utbyggnad.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

26. Ett läkarbesök i öppen vård beräknas i genomsnitt ta ca 1 timme och 40 minuter per patient och tillfälle.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

27. Företagshälsovård kan bedrivas som öppen vård.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

28. Under 1970-talet beräknades den procentuella ökningen av antalet heltidsanställda läkare inom öppen vård kunna bli större än motsvarande ökning inom sjukvården som helhet.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

29. Det anses troligt att den öppna vården kommer att få en allt större andel när sjukvårdens resurser skall fördelas.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

30. Författaren visar hur behovet av öppenvårdsinsatser kan komma att utvecklas fram till 1980.

A RIKTIGT
B FELAKTIGT

PROVET ÄR SLUT. OM DU HAR TID ÖVER, GÅ TILLBAKA OCH KONTROLLERA DINA SVAR.

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

SKOLÖVERSTYRELSEN

DELPROV 4: DTK

Högskoleprov

Anvisningar

Detta prov är uppbyggt kring ett antal diagram, tabeller och kartor. Till dessa finns uppgifter. Varje uppgift består av en fråga som du skall besvara genom att läsa och tolka diagram, tabeller eller kartor. Under varje fråga finns fem svarsalternativ, varav ett är det riktiga.

Övningsexempel

Hur mycket ökade världens befolkning från år 1800 till år 1900?

A Ca 90 miljoner
B Ca 140 miljoner
C Ca 900 miljoner
D Ca 1400 miljoner
E Ca 1700 miljoner

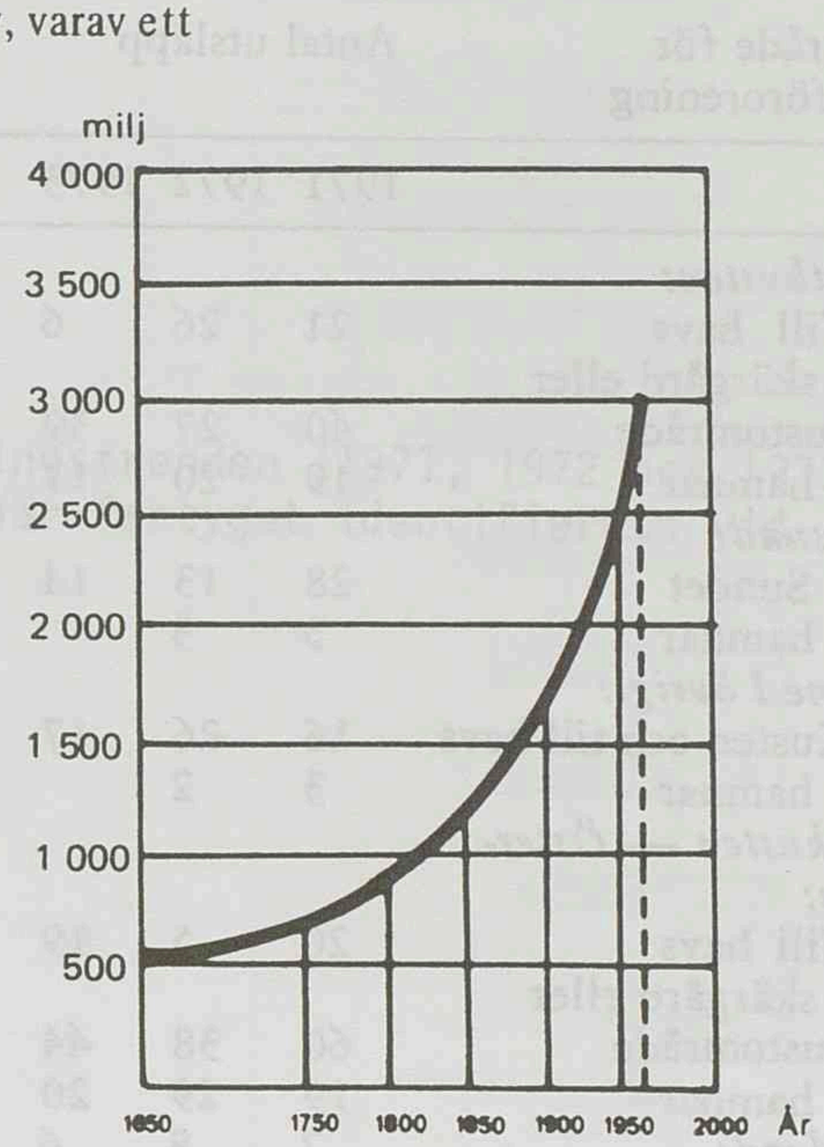

Figur 1. Världens befolkning 1650-1965

I figur 1 kan man avläsa att folkmängden år 1800 var ungefär 800 miljoner. År 1900 var folkmängden ungefär 1700 miljoner. Ökningen är ca 900 miljoner. Svarsförslag C är därför det riktiga. Om uppgiften hade ingått i provet skulle du ha skrivit C på svarsblanketten.

Skriv alla svar på svarsblanketten.
Skriv tydligt.
Om du inte kan lösa en uppgift bör du ändå besvara uppgiften genom att försöka bedöma vilket svarsförslag som verkar bäst eller rimligast. Inget poängavdrag sker om du svarar fel.

På nästa sida börjar provet som innehåller **20 uppgifter**

PROVTID: 45 minuter

VÄND INTE BLAD FÖRRÄN PROVLEDAREN SÄGER TIL

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

REDOVISADE FALL AV OLJEFÖRORENINGAR I SVENSKA OCH ANGRÄNSANDE FARVATTEN 1971 - 1973

Område för oljeförorening	Antal utsläpp			Fartyget känt i antal fall			Antal ärenden enl. rapporter av kustbevakningen vidarebefordrade till Polismyndighet			Åklagarmyndighet		
	1971	1972	1973	1971	1972	1973	1971	1972	1973	1971	1972	1973
Västkusten:												
Till havs	21	26	6									
I skärgård eller kustområde	40	27	39	11	2	6	7					
I hamnar	19	20	17	6	10	6	3	7	6			
Öresund:												
I Sundet	28	13	14	4		2	1		2	1		1
I hamnar	5	3		2	1							
Skåne i övrigt:												
Kusten och till havs	16	26	17	2		1			2			1
I hamnar	3	2										
Ostkusten — Östersjön:												
Till havs	20	5	19	1	2	3						
I skärgård eller kustområde	60	38	44	15	9	8	5	3	2			
I hamnar	19	29	20	5	8	6		1	3			1
Gotland:	7	8	6		1							
Öland:	6	3	1	2		1			1			1
Bottenhavet och Bottenviken:												
Till havs	5	5	5		2		1	1	1		1	
I skärgård eller kustområde	9	18	13	2	2	3	2	1	6		1	
I hamnar	19	19	12	12	8	8	10	4	5	2		1
Vänern:												
Sjön	7	6	4	3	2			1	2			
I hamnar	2		1	1		1			1			
Vättern:			1									
Mälaren:												
Sjön	4	3	1	2	1			1				
Summa	290	251	220	68	48	45	29	19	31	3	2	5

(Källa: Sammanställda av Bertil Funck för Nordiska Oljeskyddsunionen och SNF. Sveriges Natur. Svenska Naturskyddsföreningens Årsbok 1974, sid 86.)

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

1. Vilket av nedanstående alternativ anger de år som redovisar det lägsta antalet oljeutsläpp för Västkusten respektive Bottenhavet och Bottenviken?

	Västkusten	Bottenhavet - Bottenviken
A	1971	1971
B	1971	1973
C	1972	1972
D	1973	1972
E	1973	1973

2. Vilken av kurvorna visar utvecklingstrenden (1971, 1972 och 1973) för antalet fall av oljeutsläpp där fartyget identifierats vid Ostkusten och i Östersjön?

A

B

C

D

E 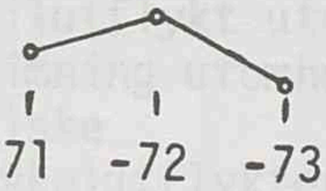

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

FRILUFTSVERKSAMHET 1963

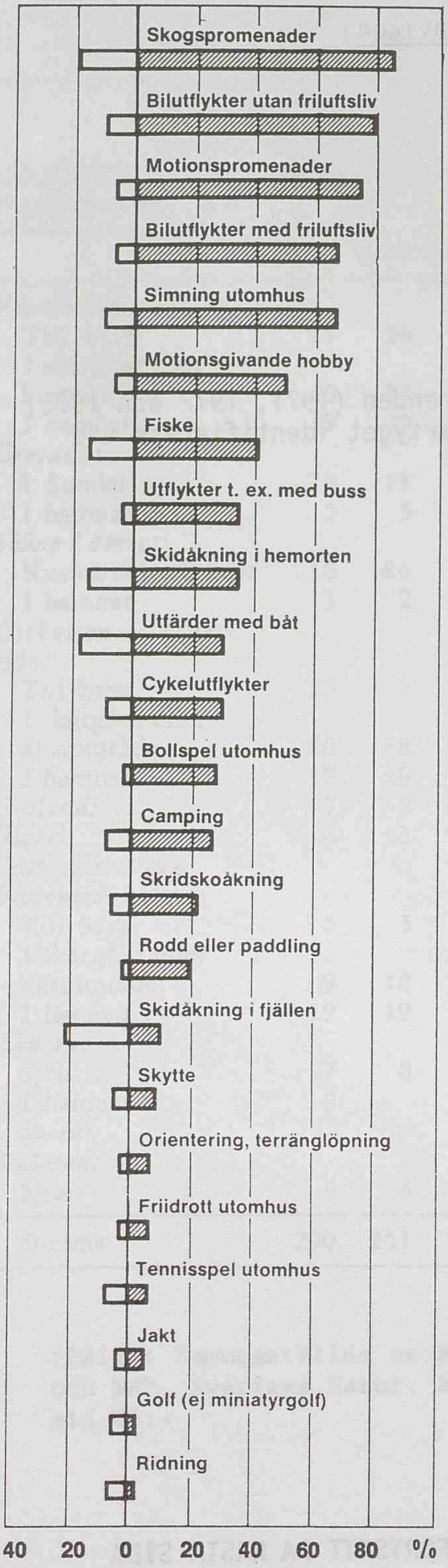

Andel av befolkningen som någon gång under 1963 utövat en viss friluftsverksamhet

Andel av utövare av viss friluftsverksamhet som önskar öka utövandet

Omfattningen av vissa fritidssysselsättningar bland tätortsbefolkningen (18-65 år) i städer och köpingar med mer än 10 000 innevånare som någon gång utövat vissa fritidsaktiviteter under 1963 och andelen som önskar öka utövandet. Undersökningen utfördes av 1962 års fritidsutredning. Den omfattade 2,46 miljoner individer.

(Källa: Hushållning med mark och vatten. SOU 197

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

3. I 1962 års fritidsutredning gjordes en undersökning av friluftsvanorna. Undersökningen omfattade 2,46 miljoner individer. Ungefär hur många av dessa utövade rodd eller paddling någon gång under 1963?

A 25 000
B 50 000
C 125 000
D 250 000
E 500 000

4. Hur stor var skillnaden i procentenheter mellan andelen som någon gång utövat skogspromenader och som någon gång utövat skridskoåkning enligt 1962 års fritidsutredning?

A 20 procentenheter
B 35 procentenheter
C 50 procentenheter
D 65 procentenheter
E 80 procentenheter

5. Vilken friluftsverksamhet beskrivs?

Under 1963 utövade 1 010 000 av de 2 460 000 tillfrågade personerna denna verksamhet. Vidare uppgav 151 500 personer att de önskade utöka utövandet.

A Bilutflykt utan friluftsliv
B Simning utomhus
C Fiske
D Cykelutflykter
E Camping

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

VATTENTEMPERATUR - ÖVERLEVNAD

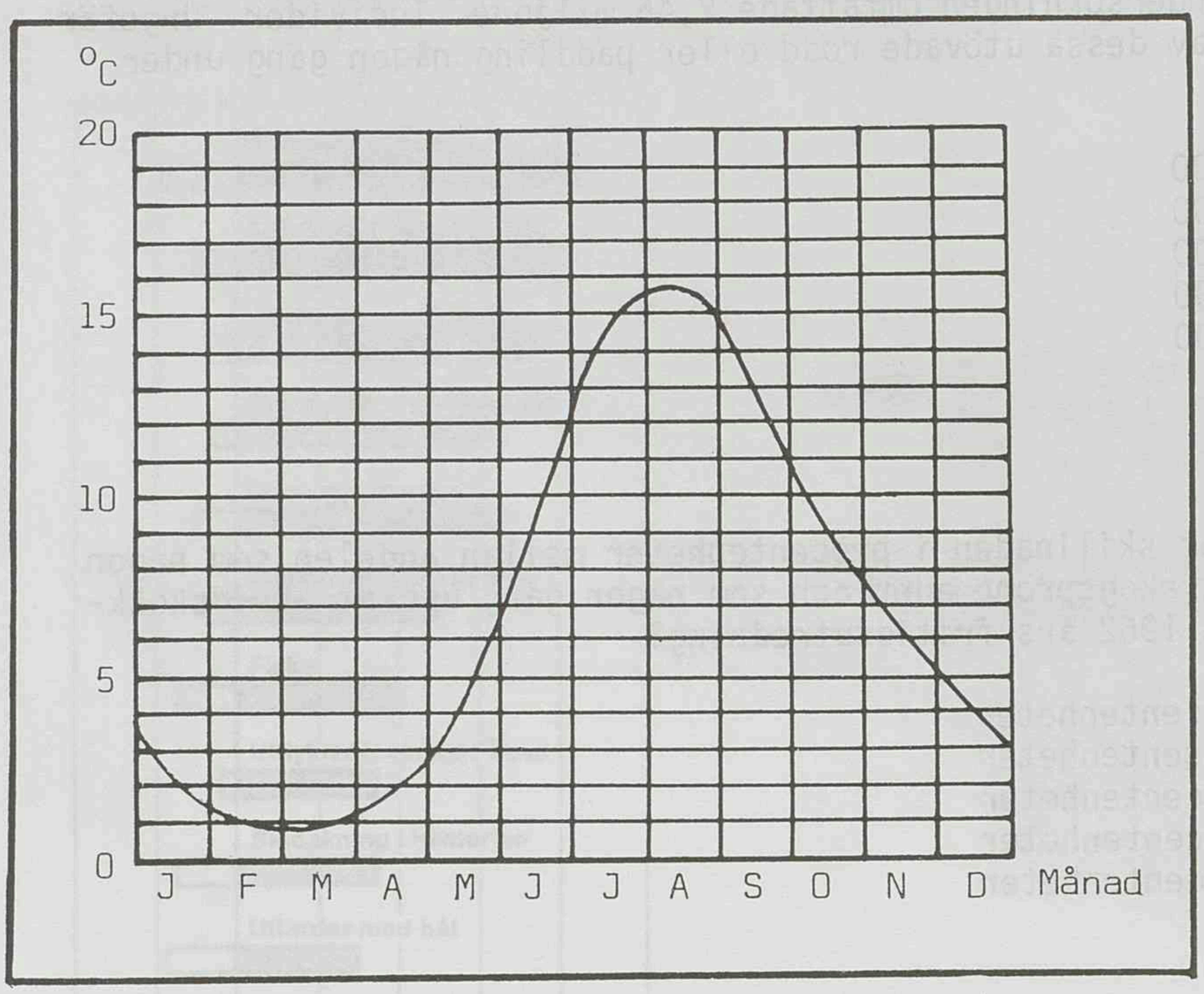

Medelvärden på vattnets yttemperatur utanför Marstrand.

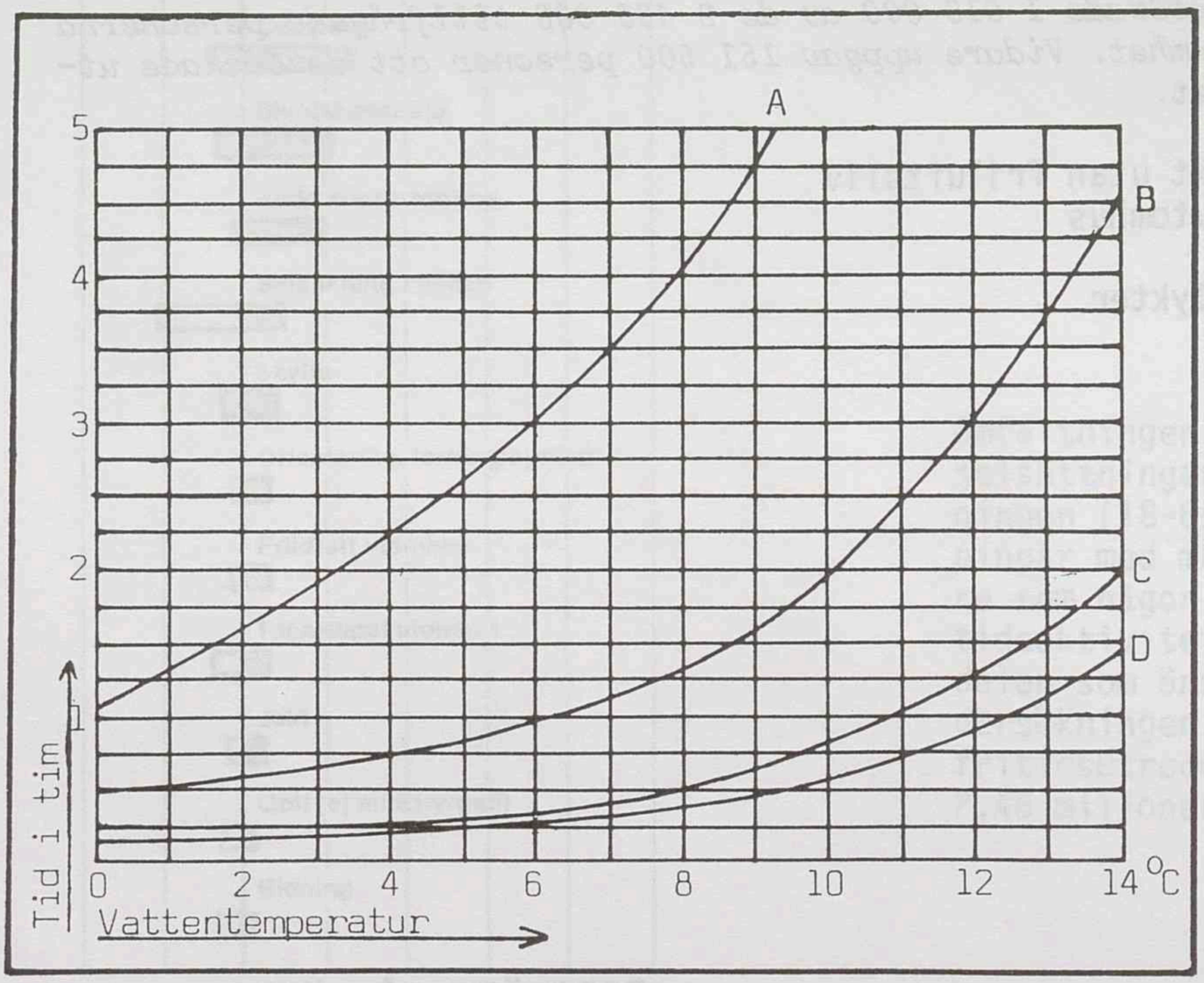

A = Antal timmar innan döden inträffar, om man är klädd i isolerdräkt.
B = Antal timmar innan döden inträffar, om man är "normalt" klädd.
C = Antal timmar innan man blir medvetslös om man är "normalt" klädd.
D = Antal timmar innan döden inträffar, om man är naken.

Maximala överlevnaden i kallt vatten

(Källa: Mark, Anders . Segling i kallt vatten. På kry
sid 11.)

7914

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

6. Ungefär hur mycket längre kan man räkna med att överleva i vatten som är 10^0C jämfört med vatten som är 4^0C, om man har vanliga kläder på sig och omständigheterna i övrigt är lika?

   A 10 minuter
   B 15 minuter
   C 35 minuter
   D 75 minuter
   E 90 minuter

7. Ungefär hur länge kan man räkna med att det dröjer innan man förlorar medvetandet om man hamnar i havet utanför Marstrand i maj månad och har vanliga kläder på sig?

   A 15 - 20 minuter
   B 25 - 30 minuter
   C 35 - 40 minuter
   D 45 - 50 minuter
   E 55 - 60 minuter

8. Hur mycket längre tid kan man räkna med att överleva om man i Marstrand skulle hamna i vatten den 31/10 jämfört med 31/5 om man har isolerdräkt på sig?

   A cirka 10 minuter
   B cirka 25 minuter
   C cirka 40 minuter
   D cirka 55 minuter
   E cirka 70 minuter

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

SYSSELSÄTTNING OCH LÖN SEX MÅNADER EFTER EXAMEN FÖR SAMHÄLLSVETARE SOM UTEXAMINERADES HÖSTEN 1974.

Arbetsgivare för heltidsanställda samhällsvetare 1975 (procent).

	Arbetsgivare	Pol. mag.	Fil. mag.	Civilek./ ekonom	Fil. kand-s	Fil. kand-b	Totalt	Total-antal
1)	Stat	16	11	12	15	15	14	**106**
1)	Kommun, landsting	22	9	14	20	58	25	**183**
1)	Skolväsende	1	52	1	2	4	6	**42**
1)	Universitet	1	8	2	4	3	3	**23**
2)	Industri o. handels-företag	38	8	46	41	9	33	**245**
2)	Bank o. försäkr.-bolag	9	2	8	5	1	6	**40**
2)	Revisionskonsultbyråer	5	4	10	4	—	5	**36**
2)	Organisationer	5	—	4	5	4	4	**31**
	Uppgift saknas	3	6	3	4	6	4	**30**
	Summa	100	100	100	100	100	100	—
	Totalantal	**79**	**52**	**185**	**281**	**139**	—	**736**
	procent	11	7	25	38	19	100	—

fil kand-b = 80 poäng i beteendevetenskapliga ämnen
fil kand-s = övriga samhällsvetare

1) offentlig sektor
2) privat sektor

Arbetsgivare och lön för heltidsanställda samhällsvetare 1975 (absoluta tal).

Arbetsgivare	–2499	2500–2999	3000–3499	3500–3999	4000–4499	4500–	Uppgift saknas	Total-antal	Procent
Stat	1	6	24	27	18	30	—	**106**	14
Kommun, landsting	9	23	48	41	32	26	4	**183**	25
Skolväsende	—	1	4	5	9	22	1	**42**	6
Universitet	—	2	2	4	5	10	—	**23**	3
Industri o. handelsföretag	5	14	43	48	50	77	8	**245**	33
Bank o. försäkr.-bolag	1	4	9	13	9	4	—	**40**	6
Revisionskonsultbyråer	1	8	11	9	—	7	—	**36**	5
Organisationer	2	—	6	6	2	15	—	**31**	4
Uppgift saknas	4	2	6	3	3	6	6	**30**	4
Totalantal	**23**	**60**	**153**	**156**	**128**	**197**	**19**	**736**	—
procent	3	8	21	21	17	27	3	—	100

(Källa: JUS-enkät redovisar säkrare arbetsmarknad. JUS 1/76.)

7914

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

9. Inom vilket löneintervall fanns de flesta heltidsanställda samhällsvetarna som utexaminerades hösten 1974?

A 2 500 - 2 999
B 3 000 - 3 499
C 3 500 - 3 999
D 4 000 - 4 499
E över 4 500

10. Ungefär 40 procent av vardera två examensgrupper bland de utexaminerade samhällsvetarna hösten 1974 arbetade inom den offentliga sektorn. Vilken typ av examen hade de?

A Pol mag och fil kand-s
B Pol mag och fil mag
C Civilek/ekonom och fil kand-s
D Fil kand-b och fil kand-s
E Fil kand-b och pol mag

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

ALKOHOLHALT OCH FÖRBRÄNNINGSTAKT

Nedanstående tabell visar mängden ren alkohol i vissa alkoholhaltiga drycker. Diagrammet visar kroppens förbränningstakt av alkohol.

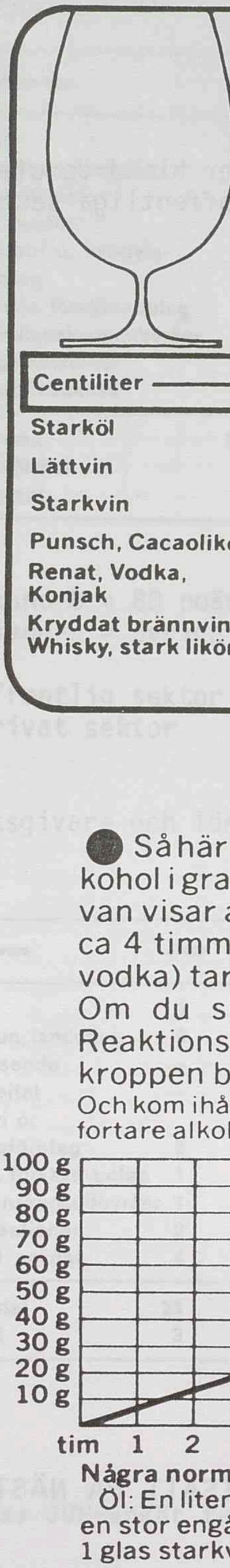

● Här är en praktisk lathund för dig som vill vakna alkoholfri efter en fest eller som vill veta när du kan köra bil igen. Tabellen visar hur många gram ren alkohol olika drycker och mängder ger. Lägg ihop hur många gram alkohol du druckit. Vänd sedan på kortet och läs av på kurvan hur många timmar det tar innan du är alkoholfri. Siffrorna är ungefärliga och kan variera något för olika människor.

Centiliter →	4	6	8	10	12	15	25	33	37,5	45	75	Jag drack
Starköl				4	5	6	10	14	15	18	30	
Lättvin			7	9	11	14	22	29	34	41	69	
Starkvin		9	12	15	18	23	38	50	57	68	115	
Punsch, Cacaolikör	9	13	17	21	25	31	53	70	80	75	158	
Renat, Vodka, Konjak	13	19	26	32	39	48	80	106	120	145	240	
Kryddat brännvin, Whisky, stark likör	14	21	28	35	42	52	87	115	130	157	260	

Lägg ihop antalet gram och vänd på kortet. =

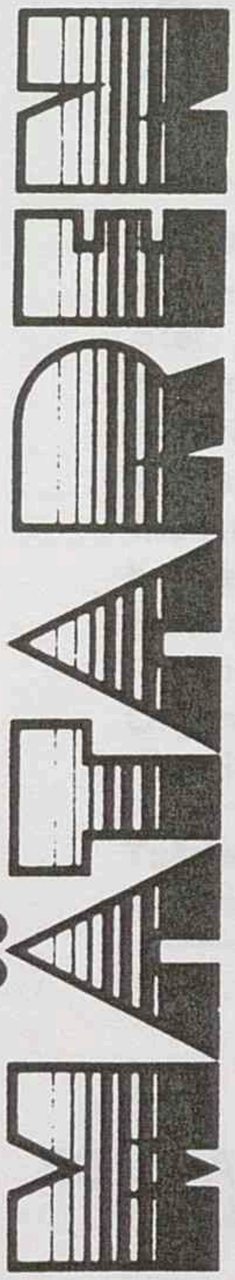

● Så här lång tid ungefär tar det att bli av med den alkohol i gram du kom fram till på föregående sida. Kurvan visar att t ex 28 g alkohol (som i 2 starköl bl a) tar ca 4 timmar att förbränna och att 80 g (som i 25 cl vodka) tar nära 12 timmar.
Om du ska köra bil, ta till extra tidsmarginaler. Reaktionsförmågan är sämre även timmarna efter det kroppen blivit alkoholfri.
Och kom ihåg att varken språngmarscher eller bastubad gör dig fortare alkoholfri.

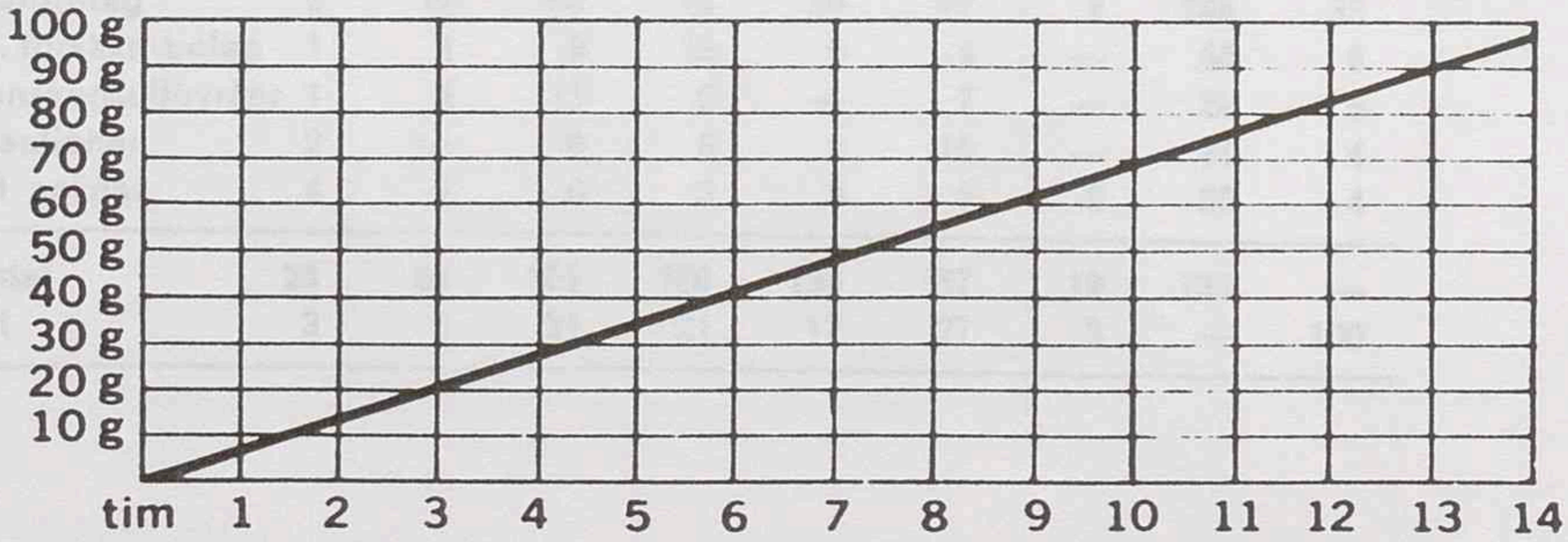

Några normalmått
Öl: En liten engångsflaska = 25 cl, en vanlig returflaska = 33 cl, en stor engångsflaska eller burk = 45 cl. 1 glas lättvin 12—15 cl, 1 glas starkvin 6—8 cl, 1 snaps 4—6 cl, 1 gr

(Källa: "Mätaren", Information från systembolaget.)

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

11. Ungefär hur lång tid tar det för en genomsnittlig person att bli alkoholfri efter konsumtion av två glas lättvin och en snaps(vodka)?

A 2 - 4 timmar
B 5 - 7 timmar
C 8 - 10 timmar
D 11 - 13 timmar
E 14 - 16 timmar

12. Vilket av nedanstående alternativ innehåller lika stor mängd ren alkohol som två burkar starköl?

A 3 flaskor starköl à 33 cl
B 3 glas lättvin à 12 cl
C 3 glas starkvin à 8 cl
D 2 glas punsch à 6 cl
E 3 snapsar renat à 5 cl

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

ABORT- OCH PREVENTIVMEDELSRÅDGIVNING I SVERIGE

Tabell II. *Fördelningen av aborter i olika län 1974 och 1975*

		1974		Första kvartalet 1975		
		Antal aborter	Proc andel av totala antalet aborter	Abort-antal	Proc andel av totala antalet aborter	Ökning respektive minskning
AB	Stockholms län	7 376	24,1	1 936	23,5	− − −
C	Uppsala län	1 044	3,4	186	3,3	−
D	Södermanlands län	1 001	3,3	282	3,5	+
E	Östergötlands län	1 065	3,5	358	4,3	+ + +
F	Jönköpings län	772	2,5	207	2,5	±
G	Kronobergs län	490	1,6	150	1,8	+
H	Kalmar län	646	2,1	170	2,1	±
I	Gotlands län	182	0,6	55	0,7	+
K	Blekinge län	384	1,3	106	1,3	±
L	Kristianstads län	643	2,1	194	2,3	+
MA	Malmö kommun	1 005	3,3	260	3,1	−
M	Malmöhus län	1 663	5,4	459	5,5	+
N	Hallands län	576	1,9	138	1,7	−
OA	Göteborgs kommun	2 262	7,4	607	7,3	−
O	Göteborgs–Bohus län	966	3,2	272	3,3	+
P	Älvsborgs län	1 439	4,7	363	4,4	− −
R	Skaraborgs län	755	2,5	212	2,5	±
S	Värmlands län	923	3,0	220	2,7	− −
T	Örebro län	1 091	3,6	311	3,7	+
U	Västmanlands län	1 157	3,8	338	4,1	+ +
W	Kopparbergs län	1 098	3,6	274	3,3	− −
X	Gävleborgs län	1 088	3,6	304	3,7	+
Y	Västernorrlands län	882	2,9	253	3,1	+
Z	Jämtlands län	450	1,5	128	1,6	+
AC	Västerbottens län	690	2,3	209	2,5	+
BD	Norrbottens län	898	2,9	257	3,0	+
	Utländska	90	0,3			
Totalt		30 636		8 250		

Tabell III. *Aborter första kvartalet 1975. Fördelningen per kvinnor i fertil ålder i olika län*

	Antal aborter första kvartalet 1975	Antal kvinnor 14–44 år i 1 000-tal	Antal aborter per 1 000 kvinnor 14–44 år
AB	1 936	324	6,0
C	186	50	5,5
D	282	50	5,6
E	358	77	4,7
F	207	59,5	3,5
G	150	33	4,6
H	170	45	3,8
I	55	11	5,0
K	106	30	3,5
L	194	51,5	3,8
MA	260	50	5,2
M	459	102	4,5
N	138	43	3,2
OA	607	92	6,6
O	272	55	4,9
P	363	82	4,4
R	212	50	4,2
S	220	53	4,1
T	311	53	5,9
U	338	52,5	6,4
W	274	52,5	5,2
X	304	55,5	5,5
Y	254	51	5,0
Z	128	24	5,4
AC	209	48	4,4
BD	257	53	4,9
Totalt	8 250	1 650	5,0

Tabell IV. *Antal besök för preventivmedelsrådgivning m m. Första kvartalet 1975*

	Offentlig vård	Privat läkare	Organisation (RFSU m m)	Totalt	Andel i offentlig vård proc
AB	10 114	5 076	1 718	16 908	60
C	1 401	608	417	2 426	58
D	2 876	633		3 209	89
E	1 740*	779		2 519	69
F	2 079	243		2 322	89
G	664	522		1 186	56
H	2 232	565		2 797	80
I	1 081	30		1 111	97
K	1 338	435		1 773	75
L	505	350		855	59
MA	1 330	708		2 038	65
M	3 058	1 229	233	4 520	68
N	1 124	728		1 852	60
OA	2 992	1 881	1 162	6 035	50
O	1 976	1 011		2 987	66
P	4 100	569		4 669	88
R	2 928	216		3 144	93
S	2 524	325		2 849	89
T	2 022	522		2 544	80
U	2 428	519		2 947	83
W	2 202	444		2 646	83
X	1 946	825		2 771	72
Y	2 145	246		2 391	93
Z	704	117		821	86
AC	2 431	2		2 433	100
BD	3 494	17		3 511	99
Totalt	61 333	18 600	3 530	83 493	73

Tabell V. *Rådgivningsbesök i relation till kvinnor i fertil ålder. Uppskattat behov = 125 besök/1 000 fertila kvinnor på ett kvartal*

		Antal besök	Antal kvinnor 14–44 år i 1 000-tal	Antal besök per 1 000 fertila kvinnor
I	Gotland	1 100	11	100
BD	Norrbottens län	3 500	53	66
OA	Göteborgs kommun	6 000	92	65
D	Södermanlands län	3 200	50	64
R	Skaraborgs län	3 150	50	63
H	Kalmar län	2 800	45	62
K	Blekinge län	1 800	30	60
P	Älvsborgs län	4 700	82	57
U	Västmanlands län	2 950	52,5	56
O	Göteborgs–Bohus län	3 000	55	55
S	Värmlands län	2 850	53	54
AB	Stockholms län	17 000	324	52
W	Kopparbergs län	2 650	52,5	51
X	Gävleborgs län	2 800	55,5	51
AC	Västerbottens län	2 400	48	50
C	Uppsala län	2 400	50	48
T	Örebro län	2 550	53	48
Y	Västernorrlands län	2 400	51	47
E	Östergötlands län	3 500	77	46
M	Malmöhus län	4 500	102	44
N	Hallands län	1 850	43	42
MA	Malmö kommun	2 000	50	40
F	Jönköpings län	2 300	59,5	39
G	Kronobergs län	1 200	33	36
Z	Jämtlands län	800	24	33
L				
Totalt				

(Källa: Sundström,Kajsa. Abort- och preventi
första kvartalet med ny lagstiftning. Läkart

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

13. Vilket län motsvarar beskrivningen?

I länet utfördes ungefär 2 procent av samtliga aborter i Sverige 1974. Det efterfrågade länets abortandel första kvartalet 1975 i jämförelse med 1974 uppvisar en liten nedgång.

A Kronobergs län (G)
B Kalmar län (H)
C Kristianstads län (L)
D Hallands län (N)
E Västerbottens län (AC)

14. Inom vilket län har kvinnorna i fertil ålder (14-44 år) en i jämförelse med övriga län relativt stor andel aborter och samtidigt en relativt liten andel besök för preventivrådgivning under 1:a kvartalet 1975?

A Södermanlands län (D)
B Skaraborgs län (R)
C Gotlands län (I)
D Jämtlands län (Z)
E Hallands län (N)

15. På ungefär hur stor andel av kvinnorna i fertil ålder (14-44 år) i Sverige utfördes abort 1974? (Antal kvinnor i fertil ålder 1974 antas vara lika som första kvartalet 1975.)

A 0,5%
B 2,0%
C 5,0%
D 7,0%
E 11,0%

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

INKOMST PER INKOMSTTAGARE

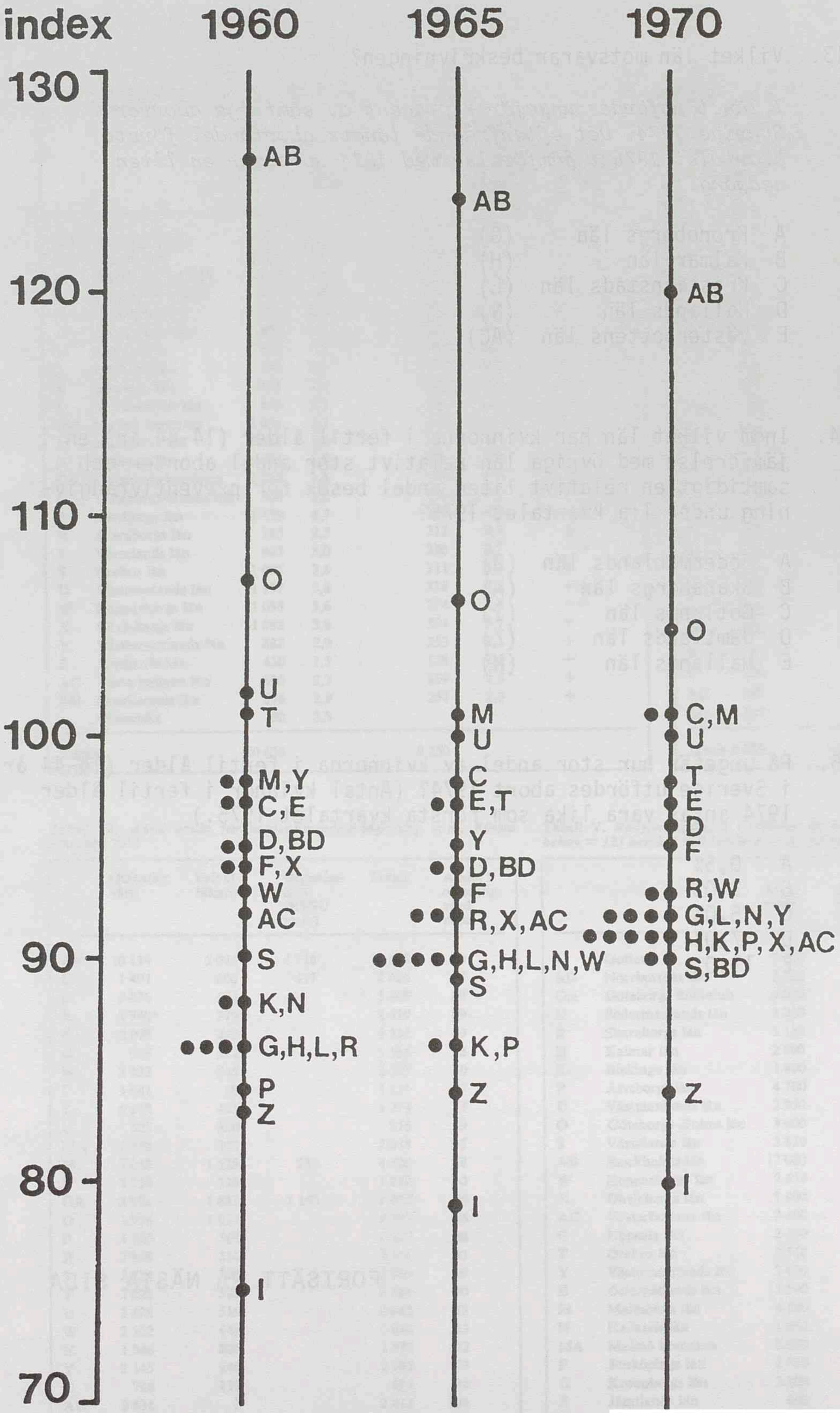

Inkomst per inkomsttagare i länen åren 1960,1965
(Källa: Samhällsplanering i Sverige. Bakgrundsmat
och kommunikationsdepartementet. 1974, sidan 26.

7914

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

16. Stockholms län uppvisar den största sänkningen av inkomsten per inkomsttagare såväl mellan åren 1960 och 1965 som 1965 och 1970, satt i relation till hela riket. Vilket annat län uppvisar en ungefär lika stor sänkning i relation till hela riket vid ovan nämnda tidpunkter?

A Göteborgs och Bohus län (O)
B Jönköpings län (F)
C Västmanlands län (U)
D Kopparbergs län (W)
E Västernorrlands län (Y)

17. Vilket län passar in på denna beskrivning?

Inkomsten per inkomsttagare har under åren 1960, 1965 och 1970 legat omkring 10 procent lägre än motsvarande siffra för hela riket.

A Östergötlands län (E)
B Jönköpings län (F)
C Västerbottens län (AC)
D Värmlands län (S)
E Jämtlands län (Z)

FORTSÄTT PÅ NÄSTA SIDA

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

EXPLOATERING AV JÄRN- OCH KOLFYNDIGHETER I AUSTRALIEN

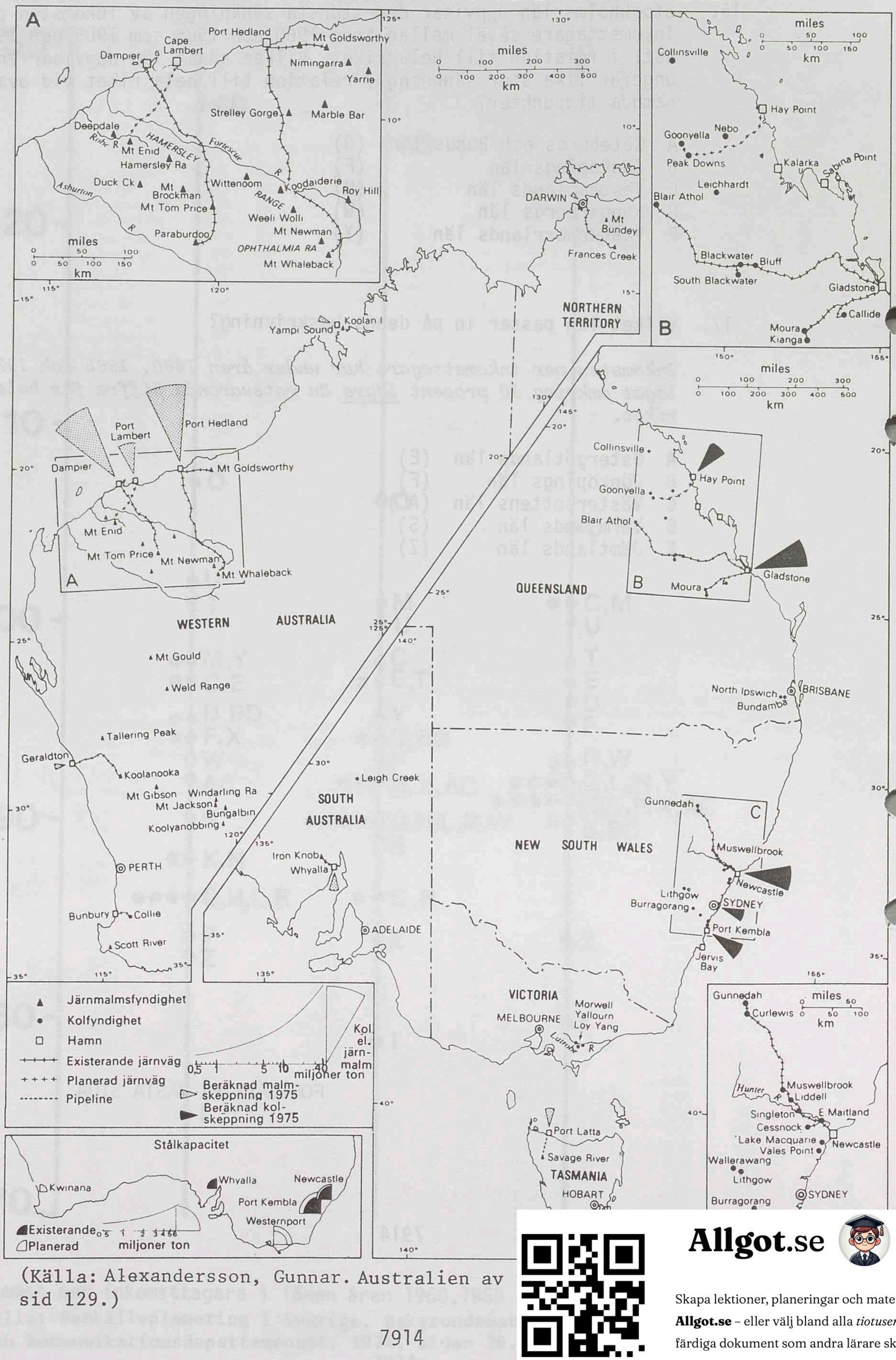

(Källa: Alexandersson, Gunnar. Australien av sid 129.)

7914

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.

18. Ungefär hur stor beräknades malmskeppningen vara från Port Lambert år 1975?

A 1 miljoner ton
B 3 miljoner ton
C 7 miljoner ton
D 16 miljoner ton
E 20 miljoner ton

19. Var i Australien sker dels en förädling och dels en utskeppning av järnmalm?

A Geraldton
B Port Hedland
C Hay Point
D Whyalla
E Newcastle

20. Ungefär hur långa är de planerade järnvägarna tillsammans?

A 150 km
B 210 km
C 320 km
D 400 km
E 650 km

PROVET ÄR SLUT. OM DU HAR TID ÖVER, GÅ TILLBAKA OCH KONTROLLERA DINA SVAR.

7914

Allgot.se

Skapa lektioner, planeringar och material på **Allgot.se** – eller välj bland alla *tiotusentals* färdiga dokument som andra lärare skapat.